

Csak egy vagyok

Személyes hangvételi visszaemlékezés

(Memoár)

Előszó:

Csak egy vagyok a sorsukért remegő emberek közül. Csak egy a jó szándékúak közül is, aki hirdeti az élet értelmét. Egy a sok közül, aki nem ijed meg a szaladó időtől. Egy közülük, akik tudják, hogy mindenkinek magának kell megélnie a saját életét és ebben találni örömeiket. Vagyok, s ha elesek, újra indulok. Csak egy vagyok a sok közül, akiket a hitük hajt előre szüntelen!

Hitvallásom: Hiszek a szelíd és szép szó erejében. Hiszem, az ember alakíthatóságát, hiszem a közösségek összefogásának erejét. Hiszek az egy Istent imádó különböző vallásúak nemes, béke törekvő szándékában, hiszek egy mindig szebb és teljesebb jövőben. Hiszek az önzetlen barátságban, a tiszta szerelemben, és a szeretet mindenek fölöttiségében! Hiszek a becsületes kimondott szó igazságában. Hiszek a még mindig mellettem álló többség bizalmában. Ember vagyok, tehát hiszek az emberben!

Hitvallásom után szélesre tárom egyéniségem, lelkem képzeletbeli nagy-nagy szárnyú üveg ablakát. Még a függönyöket is széthúszom, hogy több fény legyen. Láss meg engem, te kedves olvasó! Formáld magadban véleményed! Válaszolj az eldöntendő kérdésre igennel vagy nemmel: Értelmes és teljes volt-e az életem!?

Gyökereim:

Apám a szépreményű erdész, Gubicza János és a szép emlékü anyám, Gilicze Anna isten előtt kötött házasságából születtem: 1937. április 13-án, Cecén. Akkor már volt egy két évvel idősebb testvérem, János. Jelenleg a honvédség nyugdíjasa. Küszködik betegségeivel, a „harci eszközök mindegyikével” most az egészségéért, Székesfehérváron. Szüleinknek valószínűleg nagyon aranyosnak tűnhettünk, mert három év múlva megszületett öcsém, Jenő. Ő a katonai biztonsági hivatal vezetőjeként ment nyugdíjba. Dandár tábornok. Budapesten él. Szabadidejét amatőr festéssel tölti, több kiállítása volt. A másik kedvelt tevékenysége a költészet. A harmadik verskötetének kiadásán dolgozik.

Már gyermekkoromban megtanultam az engedelmisséget. Ha bátyámmal volt összeütközésem, az intelem úgy szólt: Fogadd el szavát, ő az idősebb. Engedelmeskedj! Ha az öcsém idegelt, akkor pedig: Hagyd rá, ő a kisebb nincs még annyi esze! Mindketten kihasználták ezt a szituációt, mert kedvelt mondókéval csúfolódtak: „Két szélén arany tál, középen a fakanál” Amikor pajkos hangulatban voltak, a vicces mondóka így szólt: „Két szélén angyal, középen a tyúkszar!” Ha én a konyhakertben elkülönítve utcákat építettem házakkal, fákkal, villanyoszlopokkal, akkor a bátyám abban lelte örömét, hogy jött a világháború, és mindent lerombolt. S tudja isten hányszor ismétlődött! Vártam már a háborút, és lehetett újból építkezni! Testvéreim minden évben kettő tortát kaptak, mert a születésnapjuk és a névnapjuk távol volt egymástól. Ezért irigykedtem. Én csak évente egy tortát kaphattam, mert a 13. és a 14. szomszéd számok. Akkor megfogadtam, ha az élet megajándékoz születés és névnapokat tartókkal, mindig kettőt kap mindegyik! Így is van.

1959-ben, ideköltözésem idején, a jó talajba átültetett gyökereim összekapaszkodtak, összeölelkeztek egy másik szép életű család hajszálgyökereivel. A faluban élők közül rakosgattam össze a Gyüszü család mérhetetlen gyászának történetét. Most legalább egy bekezdésben szólnom kell róluk, hogy elkerüljem a lelkiismeret furdalást.

1949-ben költözött a család Pusztaszabolcsra. Ott kaptak lakást az Adonyi úton, ahol egy fedél alatt van a rendelő is. Dr. Gyüszü István (1904–1957) itt kapott körzeti orvosi megbízatást. Magával hozta Baracsról a jó híret és családját. Felesége Komlósi Aliz (1910–1985), és jött a két gyermek, a 13 éves Aliz és a 8 éves István. Az édesapa az orvosi esküjén túlteljesítve dolgozott.

Felesége pedig mellette írkokoskodott. Hallomásból tudom, hogy a falu orvosa éjjel nappal ment, ha hívták. Rengeteg volt a beteg, mert az egész falu egy körzetnek számított. Nem volt akkor még gyermekorvos sem. Ráadásul ide tartoztak még Alsóbesnyő, Harmatospuszta és Cikola is. Ezekre is menni kellett, ha hívták. Télen, nyáron, esőben, hóban menni kellett. Lovas kocsit az állami gazdaság adott, ha tudott. Ezek mellett még ellátta az épülő Dunaújváros dolgozóinak egészségügyi vizsgálatát is. Ilyen körülmények között 8 éven át osztotta szét önmagát. Becsülte is a falu. Szép tényeket mondtak nekem, van még ma is, aki emlékszik rá. Betegei mondták: „Még akkor is kijött a doktor úr, amikor már megműtötték.” Egy másik vélemény: „Nálam volt a doktor úr, megvizsgált. Láttam rajta, hogy elfáradt betegebb, mint én!” „Leült az asztalhoz, pihenésképpen lecsukta szeméit, és mikor új erőt gyűjtött elment.” Őt is kikezdte a civilizált korszak betegsége. 1957-ben kegyeletes emlékké lett. Örökségül hagyta ránk a szelíd és halk szó erejét, a fenséges ember alázatát.

Az elárvult családra nehéznapiak jöttek. A szolgálati lakást el kellett hagyni. Mondták: „Ez közérdek.” A Kastélyban kapott szükséglakást. Az édesanya gondjai meghatározódtak. Munkahelyet az általános iskolánál, a gondnokszálon kapott. Innen ment nyugdíjba. Köztemetőnkben, közös sírban nyugszanak. A ravatalozó mögött jobbra, a második sorban. Örülök annak, s meglepődöm, hogy a síron még ma is találok ismeretlen eredetű virágot. Sírjuk mellett állva mindig megvallom: „Úgy érzem apa, mi jól megértettük volna egymást!” Sajnos személyesen nem találkozhattam vele. Emléküket őrizze kegyelet, tetteiket az idő.

A gyermekek tovább tanultak, Alizból, az idősebből pedagógus lett. A faluban mindenki úgy hívja: „Baba néni”. István fiuk fogszakorvos Dunaföldváron.

Támasz gyökerem, a valamikori körzeti orvos lánya Gyözü Aliz, Isten és ember előtt lett hites feleségem. Tanító volt nyugdíjazásáig. Mindkettőnk akaratából született lányunk, aki egy arkangyal nevét kapta: Gabriella. Őt is megcsapta a pedagógia szele. Mezőfalván igazgatóhelyettes. Nagyon igyekvő férje pedig Horváth László. Két unokával ajándékoztak meg minket. Boglárka harmad éves egyetemista Pécsen (A Pécsi Természettudomány Egyetemen, Környezettan szakán). Ádám pedig most készül az érettségire. Mondogattam nekik sokszor: „Ti vagytok apókák szeme fénye! Szüleitek büszkesége, magyar hazám reménysége! A családom az én támaszgyökerem. Belőlük, velük és értük élek én!

A kezdet:

Szép, és jó emberformáló óvodába jártam Csákváron. Kedvesnővérek. (Közérthetően apácák) foglalkoztak velünk. Ez a nevelés, és az ott szerzett kereszténység meghatározó még ma is életemben. E szerint éltünk otthon is, reggel és este közösen mondtuk az imádságokat. Ha pedig én közben elbóbiskoltam, s lecsuktam szeméimet, megkaptam érte a feddést. A nagynénem mindig azzal mentett ki: „Nem alszik ő, csak ájtatos!” Ez gyakran megisméltődött.

Az általános iskola 8 osztályát 5 helyen végeztem. Apám az erdész, sokat költözködött. Laktunk a cseh határszélnél és a Dráva között sok-sok helyen. Apámnak köszönhetem a környezetvédő és természet szeretetemet. Ő csak azt nem értette meg, hogy a vadászatokon mindig a vadnak szorítottam, kívántam, hogy megmeneküljenek. A kisiskolás korom után bátyámmal beadtak Ciszterek kollégiumába és iskolájába. Vittük magunkkal az evőeszközökkel, a vaságyat, a dunnát, a kis párnát, a személyes holmikat. Mindent vinni kellett, még a mákot is és a diót is. A nagy szabadság után rám zuhant a zártság, a nagy szigorúság. Nyomasztott minden este a tömeges hálószobában az értékelés. Zavart, hogy minden este ott volt a nádpálca. Félttem. Félelmemben a dunna alá bújtam, amikor aztán a háló elcsendesedett, az ablakhoz osontam. Kihajoltam rajta és sírtam. Könnyeim az utcára potyogtak. Azzal szórakoztam, hogy számlálgatni kezdtem az időt, hogy mennyi alatt érnek le. Annyira figyeltem, hogy elfelejtettem a sírást, elapadtak könnyeim. Mindennek az államosítással lett vége.

A 8. osztályt Abán végeztem, mert itt laktunk és Felsőszentivánon. Már nyolcadikos koromban tanárainm leküldtek az alsó tagozatba, azzal a feladattal, hogy ügyeljek a gyerekekre. Valószínűnek tartom, hogy ez talán tudatos volt, mert mind gyakrabban ismétlődött meg. Ott érlelődött bennem a gondolat, a szándék, hogy pedagógus leszek.

A tanítóképzőt Sárbogárdon és Székesfehérváron végeztem. Jó iskola volt, alapos felkészítést kaptunk. Sok tanárom már csak az emlékek tartományában él. Rudi bácsi szakkörében tanultam meg madarat kitömní. Ernő bácsi szakkörében pedig a bábfejeket készíteni. Emléktárgyakat őrzök ebből az időkből. Ebből az összetartó közösségből kiszakadtam és rám zuhant a nagybetűs élet.

Anekdota (rövid történet) Abáról, életrevaló gyerekeknek:

A kamaszodó élmények közül csak egyet választottam. Osztálytársammal, barátnőmmel itt választottam először és utoljára csillagot. Ebbe Edit is beleegyezett. A Göncöl rúdjának középső csillaga mellett van szívünk választottja. Megegyeztünk, ha felnézünk erre a csillagra, emlékezni fogunk egymásra. Ma már nemigen nézem a csillagot. Azonban minden névnapján, telefonon meggratulálok. Gödöllőn egyetemi tanár. Az 50. éves találkozásunkon átadta feleségemnek a rólam őrzött fényképet azzal a szándékkal: „Alizkám, én őriztem fél évszázadot! Átadom neked! Őrizd tovább, mert ő a tiéd, és nem az enyém!”

Az első munkahely:

Amikor végeztem (1955-ben), Varga Zoltánnak és nekem nem jutott álláshely a megyében. Elmenni jelentkeztem.

Baranyába kértem helyet, mert akkor a drávai nyomsávbán Mattyon laktak szüleim. Borjádra helyeztek. Kalandos úton érkeztem oda. Első utam volt vonattal Bátaszék. Itt lekéstem a csatlakozó buszt, emiatt késő este utazhattam tovább. Az állomáson bóbiskoltam. Meglepetésemre csak Bolyig ment. A további utat gyalogosan kellett bandukolni. Elindultam a nagy ismeretlenségbe 3 nagy csomaggal (nehéz volt a málna). Úgy segítettem magamon, hogy kihúztam egy szőlőkarót az út melletti szőlőből, arra elől hátul ráraktam a málnát. Ismerős volt a módszer, mert úgy tettem, mint gyermekkoromban tenni kellett. Így cipeltem a vizet a központi kútról a favödrökkel. Lógott elől, lógtak hátul és közben ki-kilocsant. Különösnek találtam, hogy egy csöppet sem keseredtem el, nem dühöngtem, romantikusnak találtam, az úton még dudorásztam is. Már elmúlt éjfél, amikor az első házhoz bezörgettem. Nemcsak eligazítást kaptam, hanem az öreg néne felkelt, kijött és elkísért az igazgató házáig. Ott már ő zörgetett. Ádám bácsi már egész nap várt, örömmel engedett be. Náluk rekedtem kosztra és szállásra, amíg nem találok albérletet. 3 napig éltem náluk, majd végül magányosságomnak szobát adott a tőlem még magányosabban egyedül élő sváb nő Lizike. Itt szállásom végleges lett. Ebédelni viszont a tanítványok szüleinek beosztása alapján házról-házra jártam. Mindenhol a legjobbat, a legfinomabbat akarták adni, már a fülelen jött ki a töltött káposzta. Érdekes élet volt. Hetek múlva kaptam egy ajánlatot az özvegy Stokkerné felkínálta az ebédeltetést. Szép fiatal lánya volt. Annával össze is melegedtünk, de csak úgy, mint fiatal a fiatalal. Félttem a legénykéréstől. Azért sem lehetett a kapcsolat szorosabb, mert a következő évben áthelyeztek. Itt Borjádán Melnyikov (orosz-pedagógus) módszerével tanítottam az összevont első négy osztályt. A 41 gyerek olyan volt, mint a zsizsik. Ráadásul sok volt a hiányzó, igazgatóm kérte, hogy tegyek valamit ennek megszüntetésére. Úgy tettem, mint szép emlékü anyám az ő baromfiudvarában, fogtam házi néném szakajtóját, megraktam mindenféle jóval, dióval, almával, aztán kimentem a cigánytelepre és a pipikéim-pipikéim, gyertek, gyertek, vegyetek, és egyetek mondat helyett mondogattam: „Gyertek, gyertek gyerekek! Vegyetek és egyetek!” Meglepetésemre jöttek. Aztán ebből rendszeresség lett. Bejöttek, de csak ott voltak. Szépek voltak, de okosak nem, noha tiszták sem. Nem is értették meg egymást, mert nekik sajátos nyelvük volt. Amikor aztán már beszoztak az iskolába, megmelegedtek, megmosakodtak. Pedagógiai nagyélményem lett a néhány mondat megtanulása cigányul: „Hussz tuplé! - Novo Piszáty! Odan, dodan, divi, diszi, pengvá, letvá, csikvá, bukvá, orasza, és a tizedik: pungyesza.” Minden órában közvetlenül csak egy osztállyal foglalkoztam, a többiek önálló feladatot kaptam. Ezeket óra végén, számon kértem. Rengeteg időt kellett a felkészülésre fordítanom. Hála Isten, sikeresen zártam a tanévet. A szülők is elfogadtak.

Anekdota Borjádról, csak felnőtteknek:

A kollégáim között ott volt Zsóka, - magyar szakos -, aki egy pécsi bányásznak volt jólelkű, szép megjelenésű leánya. Karcsú derekú, rengő csípőjű, hosszúlábú, fekete hajú. Szemei szikrái tüzet szítottak. Vele szövetkeztem arra, hogy besegítünk, megoldjuk a község népművelését, és még sok mást is. Színdarabokat tanultunk, ünnepeket szerveztünk. S ezek eléggé közel hoztak bennünket egymáshoz. Már a tanév felénél túl voltunk, amikor aztán közölte velem, hogy férjhez megy. És tényleg dacból hozzá ment A. Józsefhez. Az esküvőre meg sem hívott. A tanév után szétszóródtunk, elvesztettük egymást. Már 60 éves múltam, amikor Dunaújvárosban, a zöld SZTK-ban betegségre kerestem gyógykezelést. Sorban álltam és hátulról mellém állt egy idős hölgy, akinek már nem volt meg a karcsú csípője, terebélyes alakú lett, fekete szemei nem szórták már a szikrát, sötét haja pedig hófehér lett. Még így is volt benne valami ismerős, de a tömegből nem ismertem volna fel. Ő kezdett el hozzám beszélni. Aztán szó a szóra, meghívtam a Véndiák Cukrászdába. Kellemszerű másfél órás beszélgetést folytattunk. Mindkettőnk elmondta egymásnak eddigi életét, ma már ő is nyugdíjas pedagógus Dunaújvárosban. Lánya szintén pedagógus lett.

A második munkahely:

Magam mögött hagytam a megszokott környezetet és megkedvelt ismerősöket. Elhagytam egy sikeres tanévet, kezddhettem mindent előről, az új helyen: Kisbudmérén. Ebben a kisközségben lettem egy kisiskola vezetője. A felső tagozatban tanítottam, összevonva a négy osztályt. A tanuló létszám 16 fő. A 6. osztályba csak egy kislány járt, ha ő hiányzott, egy egész osztállyal lettünk kevesebben. Jó házi kosztot kaptam, Kovács néni megfőzte, be is hozta az iskolába. Jól is és tisztán is főzött. Az iskolai munka nagyon nehéz volt. Matematikától kezdve a kémián keresztül ének testnevelés meg a többi. Ez annyira kisközség, hogy nem lehetett semmit sem kapni. Kétnaponta Villányba kellett menni. Az út fárasztó volt, mert földút, és kukoricáson keresztül kellett menni esőben, sárban. Ezért a legjobb lábbeli volt a gumicsizma. Itt igazi Gárdonyi Lámpásának éreztem magam. Kínlódásomat látva a 8. osztályba jár Bújdosó Józsi a szamarát felajánlotta közlekedési eszköznek. (Szegény Józsi itt halt meg a közeli Tükröspusztán, felrobbant.) Az a bitang szamar olyan volt, mint a többi: csökönyös. Sehogy sem akart elfogadni. Mindig meg akart szabadulni tőlem, még szerencse hogy földig értek a lábaim. Egyszerűbbnek mutatkozott néha leszállni róla és vezetni. Sok-sok fáradozással betörtem. Ebben a kisközségben mindenem lettem: voltam tanácsadó, írnok, népművelő, és szabadesték előadója. Itt is jól éreztem magam, maradtam volna még. Ellenben feletteseim áthelyeztek egy újabb, magasabb helyre.

Anekdota Kisbudméréről, csak felnőtteknek:

A tantestületen kívül volt még egy hölgy, a takarítónő. Szép nő volt, hosszú szőke haj, kék szem díszítette. Sokat foglalkozott magával. Megrakta arcát mindenféle kenceficével és ezért azt hitte, hogy ő a világ szépe. Múltak a hetek és egyszer csak oldott pillanatban előadta: Olyan jól megvagyunk, tanító úr, bizalommal megmondom, hogy nekem van egy anyajegyem. A bal combom belsején. Még nem látta senki. Nézz meg, és mondja meg nekem, mit formál ez a jel. Úgy gondolom, benne van a jövőm. Mondtam neki nem nézem meg, és nem vagyok rá kíváncsi. Amikor több alkalommal is ajánlgatta, azt hittem, hogy viccel. Jót neveltünk rajta a kollégáimmal együtt. A vége az lett, hogy soha nem néztem meg, de ennek ismét oka van. Rájöttem, hogy pletykás. Csak is ezért ugrathattak kollégáim velem. És csak is ezért kaphattam névtelen leveleket jó szándékkal fogalmazva a faluból: tanító úr ne vegye el a Hildát! Ő egy nagy... , én nem írom ide, de ők levelükbe beleírták. Végül is örültem, hogy év végén elköltöztem a városba.

Mohácson:

A nagyon kicsi falu után kerültem ebbe a városba (1957-ben). Ami akkor nekem nagyon nagyinak tűnt, de mikor közelebről megismertem, összement. Járási székhelyre kerültem. Olyan

volt ez, mint valamikor nekünk Dunaújváros. A Járási Tanács hivatalába kerültem a művelődésügyi osztályra, népművelődési előadónak. Feladatom volt a sok között, a többnemzetiségű, néphagyományokban gazdag együttesek segítése, a rendezvények összehangolása, közművelődési előadások szervezése. Sokrétű feladatokat kellett ellátnom. Nem szerettem benne azt, hogy rengeteg vidéki kiszállással járt. Ezek mindig estébe nyúló utazásokkal voltak megoldhatóak. Mentem busszal, vonattal, hajóval és csónakkal. Hogy ez mivel járt, elmondok egy esetet, ami viccnek is jó. A Duna túlsó feléről, Dunafalváról, a túlsó partról akartam átjönni, vissza Dunaszekcsőre. De a járatos 9 órai hajót lekéstem. A vendéglátóm kikísért, hogy legalább a 22 órás buszt elérjem. Külön ladikot kellett szereznünk, kérnünk a Duna jobb partjáról. Kiabáltuk, hogy: Ladik! Ladik! A válasz mindig lesújtó volt: Kerüld meg! - Én kerüljem meg a Dunát? Meddig menjek? Aztán a járatos komppal mentem át és csak az éjjel utáni távolsági buszt értem el. Ott ültem nagyon sokáig a kilométerkövön.

Ezek az évek ifjúságom legénykedéseinek legemlékezetesebb élményei lettek. Volt tekintélyem, jó fizetésem, nagy ismeretségem, rengeteg program. Minden kulturális eseményre, rendezvényre másodmagammal állandó ingyenes belépőm volt, még a moziba is. Megismerkedtem a város esti, éjszakai életével is. Beléptem a város színjátszó csoportjába és a néptáncosok közé. Emlékezetes darabunk a F.G. Lorca: Csodálatos Vargáné című darabja. Egy másikra is emlékszem még, Fehér Klára: Nem vagyunk angyalok. A színjátszó körben megismerkedtem egy nagyon jól játszó és táncoló, a darabban házastársamat alakító csodálatos lánnyal. Ő a városházán volt élelmészvezető. A nagy élmény, a tökéletes szereposztás. – Mondjam tovább, vagy ne mondjam? A kosárfonó lánya az Éva, olyan volt, mint egy görög istennő. Vállára omlott természetes hullámú fekete haja, sudár termete gyönyörű látvány volt. A lényeg az, hogy lábai táncra termettek, ezért nevezünk be a városi amatőr táncversenyre: bécsi- és angolkeringőre. Mit ad a sors, elsők lettünk. Tudtuk, csak azért sikerülhetett, mert előtte sokat gyakoroltunk.

Ekkor még a 60-as években Mohács határsávba tartozott. Ez azt jelentette, hogy a Jugoszláv határt nem volt szabad megközelíteni, csak külön belépési engedéllyel. A határsáv megszüntetésének feladatát is megkaptam. Nagyon örültem annak, amikor sikerült. Ma már szabadon elérhető a város nagy, kiemelkedő rendezvénysorozata is. Aztán elérkezett az idő, hogy abbahagyjam. Elég volt a csavargásból. Tanítani vágytam, kértem áthelyezésemet Fejér megyébe. Azért ide, mert szüleim ekkor már Abán építettek. Ők is azt várták, hogy hazaköltözzök. Szerették volna, hogy Abára kerüljek. Én nem akartam. Áthelyezési kérvényemben azt kértem, falut kérek, szeretnék kis közösségbe kerülni. Engem vonz az utca sara és irányt mutat a falu templomtornya. Válaszképp kérdést kaptam a megyeházi személyzetistől. „Hogy lehet valaki ennyire igénytelen?” Aztán dacosan folytatta: „Akkor kettőtornyú falu lesz a tied, Pusztaszabolcs.”

Anekdota Mohácsról, korhatár nélkül:

A határsávból kiemelt busójárára elvittem családomat. Unokáim is túl voltak már bőven a 10. évükön. Reménykedtem, hogy az emlékeim nekik is örömet okoznak, a sokaság pedig nagy-nagy élményt. Ott volt velem asszonylányom, vőm és feleségem. Beolvadtunk a menetbe. A főtér közvetlen szomszédságában épült emeletes ház előtt vonultunk, amikor egy ablakra felmutatva mondtam: - Na, nézzetek oda! Ott az az ablak, ahova én is sokat jártam szerenádozni és randevúzni. De már csak ez is emlék. Aztán valamennyien felnéztünk és az ablakban könyökölt a Csodálatos Vargáné, az Éva. Ledermedtem. Feltaláltam magam úgy, mint máskor, s felkiabáltam: „Éva lelkem! Megint fölmennék ám, de most már családostul.” Láttam ő is meglepett volt, visszakiáltotta: „Tibikém, fölhívnálak, de vendégeim vannak, köztük az uram is.” Aztán mentünk tovább.

Pusztaszabolcs:

Nagyon szívesen fogadtak. Lakiné, az akkori törvényesség őr VB titkár, ma úgy mondanánk, hogy a jegyző köszöntött és kívánta, hogy érezzem jól magam Pusztaszabolcsban. Eresszek gyökeret jó mélyre! Jó talaj ez a jó embereknek. Lakásnak kaptam a kastélyban lévő tanteremből nyíló irodahelyiséget. Nagyon kicsi volt, de legénylakásnak elment. Romantikus kis hely, még zára sem volt. Ha elmentem hazulról, akkor az ajtóba vert szögön logó madzagot rátekertem az ajtókeretre.

Volt úgy, amikor hazamentem, szólt a rádió vagy ment a magnó. Nem volt bent senki. Talán a gyerekek voltak ott. Szép emlékem erről a helyről az is, hogy a 8.-os és a 7.-es lányok ki-kijártak hozzám takarítani és főzni. Anyáskodtak felettem. Soha nem ettem olyan finom bablevest, amilyent a Szőke Kati főzött. Olyan sok lett belőle, hogy egy hétig ettem. Ha találkozom vele, mindig megkiabálom: „Mikor főz nekem Katikám olyan finom bablevest, mint régen?” Nevetve válaszol, hogy: „Majd!” Ezt mondja már 50 éve.

Egy év után (1960-ban) átköltözhettem egy másik lakásba, de azért, mert ekkor nősültem. Ketten könnyen átköltöztünk fent a dombra, a pusztai végébe, ahol valamikor iskola is működött. A lakás itt sem volt megfelelő: volt egy kicsi szobánk, konyhának és egy pottyantós a folyosó végén. Itt született leánykánk Gabriella. Talán hihetetlennek tűnik, pedig igaz, ha éjszakára ki akartuk nyitni a heverőt, előtte kiköltöztünk félig a konyhába. Vittük az asztalt, a széket és a virágállványt. Kémény csak a konyhában volt. Ha befűtöttünk és ha északról fújt a szél, a füst mindig visszaáramlott. A gyerekágyat hőszugárázóval melegítettük. A kinti környezet is borzasztó volt. Több alkalommal kinn járt a körzeti orvos. Lábával bökölte az udvaron a szemetet, a libák, kacsák és disznók piszkát. Sohasem hagyta ki a kérdő mondatot: „Hogyan tudsz ilyen helyen élni?” Igyekeztünk most már, mint család a faluba költözni. Kaptunk egy családi házat a Bajcsy utcában. Aztán a 70-es évek elején, négy pedagógussal szövetkezve építettünk új és végleges társasházat Szabolcs ligeten.

Boros Bálint bácsi volt az első igazgatóm. Nyugodjék békében! Feleségével együtt szimpatikus székelyek voltak. Bálint bácsi magas, fekete, testes, dörmögős hangú, emiatt háta mögött a gyerekek Döbröginek nevezték. Tőlük tanultam el én is. Ő adott nekem beosztást a felső tagozatba. Kaptam tanítani magyart, éneket, rajzot, földrajzot. Ebben a 10 éves tanítási időszakban mindent tanítottam. Viccesen szoktam mondani, hogy már csak hittant és táncot nem tanítottam. Több apró döccenésem is volt vele. Például: az év végi beszámolómmal. Nem szerettem írni beszámolókat. Ő pedig mindig írásban kérte. Azt egyik év végi beszámolómmal sűrűjébe beleírtam: „ha valaki ezt a förmedvényemet elolvassa, tartozom neki egy üveg borral.” - Elolvasta. Megadtam neki az üveg italt (nagyon szerette a bort). Kellemetlen eset. Aztán 1971-ben ő adott nekem újabb feladatot, beindítottuk a kastélyban a napközis foglalkozásokat. Megkért, hogy végezzem a konyhavezetést, vezessem az elszámolásokat, közben csoportom is volt. Az akkor lévő 5.-es osztályom tüntetett értem. Felvonultak tábláikkal az udvaron, a folyósokon, úgy, ahogy a nagyoktól látták. A táblákra nagy betűkkel fölrották: „Tibi bácsit akarjuk” és skandáltak. Bálint bácsi kivonult, aztán vissza, végül fölemelt baritonjával elém állt. Eridj és tégy rendet köztük! Teljesítettem a parancsot. Amikor aztán megbetegedett, különböző segítségeket tudtam adni neki. /Áldom sorsomat/. Halála előtt pár nappal bevallotta: „Tudod Tibor, én nagyon kedveltelek, mert mindig szókimondó és emberi voltál!” Azt hiszem mind a ketten úgy éreztük, hogy kedveljük egymást.

Idejövetelem évében, 1959-ben még voltak tagiskolák. Cikolán, Besnyőn és Harmatos pusztán. Helyettesítési feladatokkal többször jártam ki én is. Cikolán tanított Antal Júlia, Besnyőn Németh László, Harmatos pusztán Fidrich Margit. Mindenhol csak alsó tagozat működött. Közigazgatásilag ide tartoztak. Mikor ezeket a tagiskolákat lebontották, attól kezdve még bejártak hozzánk, nem sokkal később azonban a cselédházakat is szétszedték. Margit néni a faluban vett egy kisházat. És megalkotta csipetnyi halhatatlanságát. Ő elhatározta, én pedig segitettem neki. Létrehozta az „Ifjú szívekben élek” versmondó alapítványt. Az ő némi különlegessége onnan ered, hogy esküt kötött, örök hűséget fogadott Istenének. Valamikor kedves nővéreként, vagy ahogy most mondjuk apácaként szolgált. Kicsit bizalmatlan, félős egyénisége állandóan hozzám kötötte. Én vittem el Sopronba, a nyugdíjas szeretetotthonba. Nem sok időt töltött ott. Fehérváron temettük (egyedül voltam helyi). Annak idején itt hagyta nekem a házat és az ingóságokat. Ezeket leltárba vettük, amikor valamit nagy nehezen sikerült eladnom, az árát postán elküldtem. Az alapítvány ma is él. Minden évben megrendezik a középiskolában – Margit nap táján – a versmondó versenyt, ami már megyeivé dagadt. Az alapító okirat keretezeten, színes formában ott van a nagy teremben és az igazgatói irodában.

Az iskolánál nagy fordulat volt nekem, amikor átvettem az úttörőcsapat vezetését („2328. számú József Atilla úttörőcsapat! Vigyázz!”) 10 évig tettem dolgomat. Ez a 10 év adta nekem a leggazdagabb, legszebb éveket. Sokszor elismertek. Többször kaptam ajándéktárgyakat, külföldi jutalomutakat. Az úttörőcsapat részére megkaptuk az országos elismeréseket. Előbb a

Selyemzászlót, majd a Csillag a zászlórúdra kitüntetését. Egyéni kitüntetésként kaptam: Kiváló úttörővezető, Úttörővezetői érdemérem, A gyermekekért érdemérmét. Ez utóbbit kétszer is nekem ígérte az Országos Elnökség. A szabványos egyenruhám ma is ott ragyognak ezek az érme. Valamikor, több éven át állandó részvevője voltam a járási és megyei konferenciáknak. Résztvevője az országos kongresszusoknak. Az úttörőélet tett engem közösségivé. Hirdetik az örömteli gyermekéveket, a felszabadult közösségi egyéniséget. Több évig vezettem több csoportban is Bodajkon napközis táborokat. Ezt a megye oktatása szervezte. Egy-egy csoport 300 gyerekből, 50 felnőtt vezetőből és 20 főiskolásból állt. Ezek a fiatalok gyakorlati idejüket töltötték nálunk. Voltak, akik közülük leveleket küldtek nekem, azonban a vezetéknevemet nem tudták megjegyezni, ez nem hangzott el sokszor. Ezért a levélküldeményt úgy címezték: Tibor bácsi Pusztaszabolcs. A leveleket megkaptam. Rengeteg volt az élmény és kevés a sikertelenség. Szerencsés voltam, mert a tantestület minden tagja vállalta a rajvezetéseket. Úgy vettem észre, hogy ők is kedvelték ezt a munkát. Örültek a sokszínű foglalkozásnak, minden iskolán kívüli mozgásnak. A mozgalmak szervezeten és odaadással zajlottak. Miénk volt az iskolai ünnepek rendje, a szakköri teljesítmények, tanulmányi versenyek, kirándulások, túrák, táborozások stb.. A 10 év alatt rajvezetőimmal együtt minden évben szerveztünk táborokat. Jártunk a hegyekben, voltunk a vizeknél. Volt olyan nyarunk - nem egy -, hogy a Balaton valamelyik részén 10 napos váltást biztosítottunk 5-6 csoportnak, akik más községekből jöttek. Mi szerveztük ezeket a táborokat, Engedélyeztettük és teljes felszerelést adtunk, még a szakácsot is. Toncsi bácsit és Bözsi nénit (nyugodjanak békében). Romantikus volt az is, hogy a szülőkkel nyár elején elmentünk lekaszálni a fűvet, amiből aztán megszáradás után derékalj lett a sátorban. A még élő kollégáim nagyon sokat mesélhetnének. Párhuzamosan megindultak a váltó táborok. A járási úttörőelnökségi tagságom és megyei táborozási tagságom kellemes elfoglaltság volt. Az országos Vértes-vándortábornak 1992-ig útvonalfelelőse voltam. Nyaranta 25-30 csoportot foglalkoztattam. Ezek vezetői a tavaszi szünetben vettek részt az általam rendezett 3 napos felkészítői foglalkozáson. Székesfehérvártól Tatabányáig gyalog mentek a gyerekek. Ilyen országos vándortábor volt az országban körülbelül 18. Ezeknek az útvonalaknak a jelvényei nekem mind megvannak. A Gyermekekért Országos Alapítványnak még a rendszerváltozás után is tagja voltam. Nagy élmény volt. Följártam Csillebércre, előadásokat és konzultációkat tartottam ebben a témában. Rendezvényeinken sosem politizáltunk. Magunkhoz szeretettel felemeltük a gyerekeket. Formáltuk személyiségüket, ennek rendeltük alá pedagógiai módszereinket. Igyekeztünk az 5 nevelési területnek megfelelően formákat keresni (értelmi, érzelmi, testi, esztétikai és közösségi nevelés). Tettük jó szándékkal, amit tennünk kellett. Kellemes emlékként – esetleg emlékeztetőül – kiálltam vele a világba! Erősebben fogalmazva ordítom a világba a csatakiállást:

„Csörgő dió, mogyoró!
Azt füttyüli a Rigó:
Úttörőnek lenni jó!
Hurrá! Hurrá! Hurrá!”

Az úttörő téma zárásakor, ha már megtaláltam a csatakiállást emlékeim között, akkor kerestem egyet az úttörős dalok közül is. Eléneklek most, azonban a dallamát csak Boglárka és Ádám unokám ismerheti meg. Ők hallják, amikor a számítógépre gépelik ezt a sok-sok széttörött emlékcserpeimet:

„Leng a selyemlobogó, közepére rőzseláng van kivarrva.
De sok magyar úttörő sorakozik, táborozik alatta.
Ugye fiúk, ugye lányok, gyöngy ez az élet,
Erdők, mezők sejhaj, hegyek, völgyek integetnek felétek.”

Helyben pedig tanácsstag, szociális bizottsági tag, valamint tagja a megyei munkaügyi pedagógus döntői bizottságnak. Voltam tagja a Fejérvíz Zrt. ellenőrző bizottságának, a Takarékszövetkezet intézőbizottságának, az ÁFESZ vezetőségének is. Én alakítottam meg 1990-ben a helyi FIDESZ-t, vezetője voltam 2 évig polgármesteri feladattal. Tagja voltam 4 évig a megyei közgyűlésnek is. Elértem életem legnagyobb csúcsára. Országgyűlési képviselő lehettem a 4-es választási körzetben. Erről még későbbiekben lesz szó. Tagja voltam még az MSZMP-nek is. Ezzel

ma már senki sem dicsekszik. Vannak, akik tagadják. Beszélek róla, mert ez is hozzám tartozik. Akkor kellett belépnem, amikor az úttörőcsapat vezetését már elvállaltam. Szabó Sándorné, Magdi néni (örök nyugodalmat neki) nagyon, de nagyon agitatív volt, még a személyes szimpátiáját is felhasználta. Védekeztem egy darabig, mondtam is neki: „Ha nem egymást bántjátok, akkor a kint levőket!” Azonban nem kerültem be semmiféle vezetőtestületébe. Értekezleteken és küldöttgyűléseken hozzászólásaim kritikusak voltak. Egyszer kifejtettem bővebben, hogy a képzeletbeli sínpárokra futó vonat, aminek a kommunizmusba kellene érkeznie, nem megy. Azt, hogy mozgást érzékelünk, tény. Húzzuk el a függönyöket és rácsodálkozhatunk, hogy a fák nem szaladnak, helyben állunk. Az, hogy mozgást érzékelünk, az annak tudható be, hogy a kívül lévő embersokaság rázza kocsinkat. És ha alaposan körülnézünk, azt is megalapíthatjuk, hogy a helyben álló vonatnak nincs személyzete. Ilyen vonattal nem jutunk sehova. Az ifjúsági munkám megszűnésével tagságom is abbamaradt.

Nagy törést adott életemnek, mikor 1978-ban lemondtam csapatvezetésről. Az akkori igazgatóm Kovacsik István megfogalmazta: „Akkor mondasz le, amikor legjobban mennek a dolgok?” Nem titkolhatom el, hogy a kettőnk közötti jó viszony eltörött. Az állami vezetést át, meg átszötte, a magasabb szintekről érkező pártirányítás. Mindjobban lázadó, ellenszegülő, ellenszenves lettem. Éreztem, hogy ott a nagy iskolában nemigen vagyok már kívánatos. Fehérváron voltam akkor egy hetes tanfolyamon, és jött a hír, a nevem is levették az órarendtáblázatról.

A következmény az lett, hogy a templom melletti iskolában alsó tagozatot kaptam. Az első kettő év alatt úgy éreztem magam, mintha szanatóriumban lennék. A harmadik évben rájöttem, tulajdonképp nem szanatóriumban vagyok, hanem száműzetésben.

Kerestem az utat, hogyan tovább? Hasznos közösségi küldetést választottam, felvállaltam a társadalmi temetések. Felemelő érzés volt vigaszt osztani az élőknek és magunk fölé emelni a holtak egyéniségét. Veszprémben végeztem szónokképzést. Összesen 282-szer fejeztem be úgy a temetést: „Örök nyugodalmat halottunknak! A sorssal megbékélést az élőknek!” Elővettem a nyilvántartásomat azért, hogy teljes igazat mondjak, 1983. április 22-én tartottam az első polgári gyászszertartást. Emlékezetes volt. Olyan halottat temettem, aki nem természetesen hunyt el. Megunta itt köztünk a tolongást, önként félreállt. Elindult szebb csillagok felé! Az utolsó gyászszertartást 1993. július 17-én tartottam. Ekkor pedig egy huszonéves fiatal, aki országhatárokon kívül és belül is ismert zenekar gitárosa volt. Legényember módjára kereste az élet értelmét. Nem nagyon találta, sorsa egy közúti balesetben teljesedett be. (tragédia)

Ezt a fajta szolgálatot akkor hagytam abba, amikor már polgármester voltam. Szomorú lett a vége. Egy képviselő a testület előtt megfogalmazta azt a feltételezését, az adócsalás történet. Már előtte egy évvel javasoltam, hogy vegyék fel hivatali feladatnak a temetések szervezését. Úgy legyen polgári temetés is, mint ahogy van polgári névadó az újszülötteknek, ahogyan van polgári esküvő a házaspároknak, legyen új szolgáltatási feladatunk a polgári gyászszertartás is. Úgy fogalmazták a zársót, hogy eltűrik továbbra is a tevékenységemet, a polgármester azt csinál ebben a témában, amit akar. Megsértődtem. Csak ennyit jelent az, hogy az ismeretlen, általam temetendő halottat megnéztem, hogy személyre szóló gyászbeszédet írjak neki, hogy rögzítsem magamban a haja színét, a termetét, amit az örökségben, - ami a beszédnek egy része - szétoszlatthassam emberi tulajdonságain kívül a külső jegyeit is. Ekkor írtam meg a helyi Szabolcs Híradóban: „A fák állva hallnak, mi emberek előbb összeroskadunk.” A temetéseket abbahagytam.

1985-ben jött egy újabb kihívó lehetőség. Éreztem, hogy váltani kell. Nem szívesen jártam volna át Besnyőre vagy Iváncsára tanítani. Jól jött akkor nekem a tanácselnöki jelölés. Megválasztottak, azonban ez sem ment zökkenőmentesen, mert az akkori vezető párttestületek csak egyetlen jelöltnek fogadtak el. Egyből nem lehet választani. Egyre csak szavazni lehet. Vitakoztunk, aztán kaptam egy társat: K. Veronkát. Nem lehetett neki kellemes pótembernek lenni.

Most érkeztem el ahhoz az időhöz, ami talán legjobban érdekli Pusztaszabolcs polgárait. Aminek ők fontos részesei és szereplői voltak. Emlékiratomban nem mindig fogom tartani az időrendiséget, mert nem mindenre emlékszem pontosan. Akiket azonban a pontos sorrendiség izgat, ajánlom, hogy nézze meg a városházán a kézzel írott, a szinte évszázada vezetett Évkönyvet. Itt mondom el, 1985-ben hiányzott az előző 12 év. A jószándék diktálta a feladatot, hogy fel kell dolgozni a nem jegyzett éveket. Felkérésemre a lelkes csapat munkához látott. Jegyzőkönyveket tanulmányozott, levéltári anyagokat kutatott, feljegyzéseket, újsághíreket böngésztek. Megindult az

elmúlt több mint 10 évnek a feltárása. A munkálatokat szaktanár irányította, fogta össze. Tudom, hogy emlékszik erre a kitarító, hosszú időt kívánó munkára Kruchió Mihályné tanárnő, a Teri. Nagyra becsült munkájukat piros tintával, kézírással jegyeztem be az évkönyvbe. Ott felsorolom még azokat a neveket is, akik vállalták a hiánypótlást. Amíg ők kutattak, én papírlapokra írtam a napi eseményeket. Majd a feltárás utáni anyagot másoltam be. Ezután folytattam a rendszeres naprakész állapotok rögzítését. Ezért ajánlom a könyv tanulmányozását. 1998-ig jegyeztem, utána ismét megszakadt a folyamatosság. Tettem erőfeszítéseket minden illetékesnél, testületi tagoknál, társadalmi szerveződésekénél és még közmeghallgatáson is. Lehangolt a válasz, bárcsak ez lenne Pusztaszabolcsnak a legnagyobb gondja! Ez a válasz engem felingerelt. Szerintem a kis gondok is gondok, azt is meg kell oldani. Tüntetni akartam egyedül a magam igazsága mellett. Készültem és tüntetésem a község házában bejelentettem. Ekkor gondolták végig, vették komolyan a témámat. Engedély nem jött, azonban egy levél igen. Ebben értesítettek, hogy a feladatot kiadták, tehát az ülő sztrájkom okafogyottá vált. Azóta hogyan mennek a dolgok az évkönyvben, nem tudom. Nem is érdekel.

Az én időmben elvégzett legnagyobb beruházás az északon lévő községet óvó öv árok. Az idősebbek még emlékezhetnek rá, hogy hóolvadáskor a hirtelen keletkezett hólé elöntötte a házakat, kerteket. Árvíz okozott. Teknőkkel közlekedtek a telkeken. A fiatalok talán már beszédből sem ismerik az akkori állapotokat. Törekvésünket igazolja az árok és a kétlyukú átereszt.

1987-ben elkezdtek az ivóvíz-vezeték megépítését. A társulás szervezésére falugyűlést szerveztünk. Meglepett több embernek is a hozzászólása, amikor azt mondták: „Tibor bácsi, úgy sem lesz ebből semmi!” Hite fogyott emberek lettek. Hogy miért lettek, akkoriban mindenki tudta és ma már talán elfelejtették. Nem baj! Az építkezés folyamán dicséretesen eltűrték lakóink a nehézségeket, felvállalták a társulási egységek forintjait. 10 évig nyögték, nyögtük a részleteket. A lényeg az, hogy közös összefogással, számtalan ember akaratával, intéző- és ellenőrzőbizottságok igyekezetével bemegy minden házhoz az egészséges ivóvíz.

Valamennyien ismerjük a nemzetközivé szélesedett szállóigét: „Ezt a Födet, amit lakunk, nem elődeinktől örököltük, hanem csupán kölcsönkaptuk! Nem mindegy, hogy hogyan adjuk tovább!” Ez a figyelmeztetés lebeg a világ fölött egy konkrét képben, a fejünk fölött növekedő fekete lyukban. Tehát komolyan kell vennünk a figyelmeztetést. Vannak rossz tapasztalataim is. Némely embert nem azért ajándékozott meg az Isten autóval, hogy annak csomagtartójukból dobják ki a szemetet a közút mellé. Tapasztalom azt is, hogy akik személyautó csomagtartójában kiviszik a nekik fölösleges döglött állatot, és a veszélyes hulladékot a temető konténerébe. Láttam azt is, hogy a sorompónál várakozó gépkocsi ablakát lehúzta az asszonyosság, aztán az összegöngyölt műanyagzacskókat kidobták az útra. Ezek mind – meg akikről még nem is tudok – az Én imádott népemnek satnya sarjadékai.

Emlékeim között most felidézem a szemét, a szilárd hulladék elhelyezésének gondjait. A kezdeti időben elfogadott volt, ami felesleges azt kivitte a lakosság a pusztában levő homokbányába. Mindenki tette a maga módján, sokan voltak olyanok is, akik a település különböző részein kupacoztak. Kevesebben voltak, akik a szerves anyagokat a kertjükben elásták. Nagyon tellett a homokbánya gödre. Havonta egyszer havonta ájtott a lánctalpas tolólapátos gépével a Hegedűs bácsi. Aztán eljött az az idő, amikor már nem volt értelme ájtanni. Félelmetessé váltak a szakhatósági vizsgálatok. Ez mindig személyre szóló volt, tehát nekem küldték. A testület a bírságokat azonban mindig kifizette. Elkezdtek az új engedélyezhető szemétkerakó hely keresését. Amikor ebből a célból helikopterrel felszálltam, akkor nekem sem volt térkép a táj, mert ismertem már a falut és környékét is. Fentről nézve is megállapítottuk, hogy a Föld testén egy óriási seb van, arra az Adonyi út mellett ahol elhagyjuk a Csibevölgyet. A hatóságok is alkalmasnak találták a területet. Elkezdődhetett a tervezés, ezt a környező településekkel is ismertetni kellett. Már ekkor nekik is gond volt a szemét elhelyezés. (amikor a szennyvizet és a tisztítót építettük, kértem őket a társulásra, megtagadták. Mondták: Nekik más gondjaik vannak.) Most azonban erősen mindenáron csatlakozni akartak. Nem értettem vele egyet. Elmondtam, Pusztaszabolcs olyan nagyközség, hogy önmagának kell megoldania a szemétkerakó hely keresését. Gondolnunk kell a holnapra is. Szemléletessé is akartam tenni: „Pusztaszabolcs olyan, mint a terebélyes tölgy ott az erdő szélén. Nem nevel, nem tűr vad hajtásokat, gyökérhajtásai nincsenek. Tehát a törzsből nem vesz el energiát semmi.” Nagy vita kerekedett. Izmust kiáltottak, méghozzá Gubiczizmust (mellékesen megjegyzem, hogy a közeli

években utódomat, Czompó Istvánt is ezzel illették: „Nem is tudtuk, hogy Szabolcson még él a Gubicizmus!” Ő ezt az összehasonlítást kikérte magának, visszautasította. (No persze akkor is volt, aki se köpni, se nyelni nem tudott, amíg ezt nekem vissza nem mondta.)

A tervek elkészültek. A hatóságok követelményeket írtak elő a környezet és természetvédelem érdekében. Így a bejárót szilárd burkolattal kellett ellátni. Az egész völgyet csapadék-összegyűjtő árokkal kellett bekeríteni. Melynek lejtése ott hátul a műút mellett a betonból épített nagy medencébe kellett végződnie. A völgy alját előbb kavicssal, majd Taurus gumiszőnyeggel kellett betakarni. Elkészült, engedélyezésre vártunk. Az engedély nem jött, mert kiderült, hogy Adony ellenvéleményt adott be. Feltételezte, hogy a felületi vizek szennyezik a tavaikat. Ideiglenes engedélyt tudtam kierőszakolni 20 évre azzal, hogy tiltakozásul kiültem a megyeháza bejáratánál lévő kőpadra. Sokan kérdezték, hogy miért teszem, elmondtam. Végül is hogy a delegációnak ne csúfoskodjak, megkaptuk. Megkezdjük a község takarítását. Hatalmas szeméthegek voltak. Volt a Rózsadombon, többek között a Gárdonyi utcánál. Javasoltam, hogy építsünk belőle egy nagy dombot, takarjuk le földdel, tetejébe tegyünk fakorlátot. Jó lesz a gyerekeknek játszóhelynek, télen szánkózó dombnak. – Kinevettek – (300 000 Ft-ba került az elhordás)

Ha a terület megtelik, termőfölddel kell letakarni. Vissza kell adni mezőgazdasági művelésre. (Még ma sincs tele! Még mindig ott a Föld sebe!) Az élet ismét egy közös összefogásra szólított bennünket. Még le sem fogyott a vízrészlet, mikor szervezni kezdtük a gázépítő társulást. Meglepően sok volt az ellenző. Több körzetet magamnak kellett lejárni. Sokat dolgoztak az aláírásgyűjtők, az intéző és ellenőrző bizottságok és a község háza alkalmazottjai is. Már késő őszt volt, tél eleje, amikor a rákötések megkezdődhetek. Nagy volt a rákötési roham. Rangsorolni kellett a sorrendet. Előre vettük a kisgyerekesek kérelmét, és az időseket. Mindenek elé a más fűtéssel nem rendelkezőket. Elégedetlenek, igaztalanságot feltételezők mindig vannak. Megfogalmazták, hogy könnyen beszél a Gubicza, nála már bent van a gáz. Nem volt bent, mert a besorolás előtt leírtam és kijelentettem, hogy csak akkor vagyok méltó a besorolásra, ha legutolsónak kérem a rákötést. Aki nem hiszi, kérem csöngessen be hozzánk (ketten becsöngettek)! A beruházás megvalósulása után egységenként megmaradt négyezer forint. A közmeghallgatáson szerettem volna, ha a lakosság nem kéri vissza ezt. Ebből be tudtuk volna fejezni a temető díszkerítését. Leszavaztak és visszaosztottuk.

Szolgálati időm alatt újítottuk fel a köztemető ravatalozóját. A hiányosságot többször szóvá tették. Már a hatóság is jegyzőkönyvezte. Akkor sem dúskáltunk a pénzben, társadalmi munkások jelentkezését vártam. Már felsorolni sem tudom a neveket, azonban ez is bent van az Évkönyvben. A temetőhöz vezető gyalogjárdát, és a kishidat is (Sóhajok hídjá) pályázati pénzből építettük. Így megszűnt a lakossági panasz, mely szerint rendezvények alatt is és máskor is életveszélyes a gyalogos közlekedés.

A temetőnél gondot jelentett a víz hiánya is. Egy közkutunk volt. Ásott, mély kút, fölötté a hengeres lánckerék, a lyukas vödörrel. Sajnos sokszor nem volt mit felhúzni, mivel gyakran kiszáradt. Mire felhúzta a virágot locsolni szándékozó, szinte üres lett. Ezért temetőnk kapta a faluba érkező vizet elsőnek.

Abban az időben létfontosságú volt a telefonhálózat megépítése. Ezek a munkálatok is sok embernek okoztak kellemetlenséget. Mert bontani kellett a járdát, bejárót. Nagy szó volt ez akkoriban. Sokat jártunk érte a Borostyán Lajos bácsival az élen. Elégedetlenek főleg a pusztaiak voltak. Mert ők kieső, szinte külterületen voltak. Falugyűlésen meghatároztuk a nyilvános fürkék helyét, azonban ebben a témában legnagyobbat fordult a világ. Megjelent a hordozható mobiltelefon. Már a gyerekeknek is van.

A leghosszabb, a legnagyobb történet a nagyközség csatornahálózatának és tisztítóhálózatának megépítése. Ezzel volt a legtöbb gond, s baj. A kivitelezés mindig csúszott. A munkálatok lehetetlenné tették az utakat, járdákat. Rettenetes állapotok voltak. Nagy gond volt az is, hogy a pályázatot megnyert fővállalkozó számtalan alvállalkozót foglalkoztatott, akik ismét másokat fogadtak el, a kifizetések valamelyik csoportnál elakadtak. Ez miatt állandó volt az újak keresése, felvétele. Az egészből egy kibékíthetetlen marakodás lett. Annyira csúszott a beruházás, hogy az én időmben már nem tudtuk befejezni. Hátra maradt 2,8 km, a pénz pedig elfogyott. Ezért szerepelt a téma a közmeghallgatáson. Nem voltam jelen, mert újabban egyre sem járok. Állítólag a polgármester úr mondta, hogy az ördöggel is szövetkezne a befejezés érdekében. Csombók Pali

megadta a választ: „A Tibi bácsi az ördög!”. Telefonon hívást kaptam, aztán elkezdtek a tanácskozásokat. Az egész ügy folyamatában az a lényeg, hogy a képviselő-testület egy nagyon jó pályázatot adott le a csatornahálózat befejezésére. Nekem csak az lett a dolgom, hogy figyelemmel kísérem ennek útját. Az első akadálnak jelentkezett, hogy a pályázat be sem érkezett. Aztán alaposan ismét megnéztük, előkerült. Megtalálták olyan halmazban, ami nem támogatható. A miniszter úr emlékezetének fenntartásául a parlamentben többször is átadtam névkártyámat és támogatott lett a pályázat. Két hivatalos fórumtól is kaptam értesítést. 200 millió Ft érkezett az önkormányzatnak. Ez nem kölcsön, hanem vissza nem térítendő támogatás. Ismétlem, jó volt a pályázat és jól jött a pénz, megépült a teljes szennyvízcsatorna. A tisztítótelep tudja a megkövetelt paramétereket teljesíteni. – Az ünnepélyes átadásra nem kaptam meghívót. Elfeledkeztek rólam. Ez életem első nagy gólja, amit kaptam.

A parlamenti képviselőségem másik nagy sikere a mentőállomás idetelepítése. Az akkori miniszter (Gógl Árpád) többször is idejött kérésünkre. Mi is jártunk nála többször a község egészségügyi dolgozóival. A mentőállomás azonban csak a következő ciklusban, 2006-ban került átadásra. Odahívtak, el is mentem. Körzetünk országgyűlési képviselője, Ecsödi László név szerint megköszönte szervező munkámat. (Jól esett.)

Meg kell, hogy említsem gondjaim között, a cicolai gyerekek iskolába szállítását. Megoldás lett a helyi buszközlekedés szervezése. Megdöbentő volt számomra, hogy a Fejér Megyei Rendőrkapitányság többször is beidézett vádlotként, bizonyítani akarták, hogy törvénytelenül jártunk el, mert valótlanok a paraméterek. Olyan nyugdíjasok is szerepelnek a nyilvántartásunkban, akik már rég meghaltak. Végül a vád nem bizonyosodott, elejtették. A fontos az, hogy a helyi buszközlekedés ma is megvan, nyugdíjasainkat ingyen utaztatja a temetőig és vissza.

Nagy jelentőségűnek tartom az új iskola megépítését. Kényszerű előzmény volt az Adonyi úton lévő régi óvoda felújítása. Elvégeztettük a különböző statikai vizsgálatokat. Feltárták, megállapították az épület süllyedését, a falazatok gyengeségét. Kiderült, hogy még szilárd alapja sincs. Ekkor mondták ki az épület balesetveszélyességét. Sokat perlekedtünk egymással. A helyi testület még kihelyezett üléseket is tartott. Voltak, akik vonakodtak, féltek, kerestek más átalakítási lehetőséget. Én mindig azt akartam, hogy épüljön végre Pusztaszabolcson végre olyan óvoda, ami betölti feladatát. Most egyik büszkeségem ez az épület, szép is, jó is. A Velencei úti óvoda pedig, magas cseréptetőt kapott, mert a lapos tető mindig beázott. Ugyancsak új tetőt kapott a lapos tetejű középiskolánk is.

Az iskolafejlesztésben is nagyot léptünk. Új kétszintes iskolaszárnyat építettünk az emeletes mellé, hozzátoldva a régi épülethez. Mint mindig, most is voltak hitetlen emberek még a pedagógusok között is. Volt aki így fogalmazott: „Én ugyan abban már nem fogok tanítani, mert nem lesz ebből semmi!” - és lett. Azonban így is utolsóként lett meg nálunk az egyműszakos tanítás, ez azt jelenti, hogy eddig délelőtt és délután is tanítottunk, jártak a gyerekek iskolába. Hetente volt csere, aki délelőtt járt, a következő héten délután jött. Kényszerűségből tanítottunk eddig a templom melletti iskolában – amiből szolgálati lakásokat alakítottunk ki –, tanítottunk a MÁV iskolában a Velencei út elején, valamikor a pusztai iskolában, a kastélyban is volt tanterem. Azt mondták elődeink, még a kocsmában is volt tanterem.

A következő témáról sokan mondják, hogy kényes! Pedig mindenről lehet, és kell is beszélni. Csak az nem mindegy, hogy hogyan. Az indulatos beszéd gyűlöletet kelt. A szelíd, higgadt beszéd megértésre talál. Felvezetésként idézeteket hozok, amiből sejteni lehet majd a témát: „Nótás kedvű volt az apám” - játsza Lakatos Ernő zenekara -, „Zöld erdő mélyén, kis patak szélén párjával élt az öreg cigány” – játsza a berki cigányzenekar -, FÜRGE ugrálós tánc „neki menjek, ne menjek a fekete szemednek?” Sokan kedveljük ezeket, mert része nemzetünknek, kultúránknak. Összegezve vannak magyar nóták, van magyar népszokás kultúra. Vannak cigány nóták, népszokások és kultúrák. Ettől egy fokkal másabbak az operettek. „Hej cigány, jó cigány, húzd a nótám! 100 felé szakadjon a húr” aztán még feljebb lépve „Vándor cigánylegény, ha elpihensz az úton” Eddig ugye semmi baj nincs, egyetértünk. A bűn pedig mindig bűn, attól függetlenül, ki követi el. A bűn tulajdonképpen azt jelenti, céltalan, más embert veszélyeztető. A katolikus egyház össze is szedi a fő bűnöket. A bűn szót kiáltották a nyílvesző kilövés után, amikor az célba nem ért, amikor az útközben elfáradt és leesett. Azt kiáltotta a tömeg: Bűn! Szerintem bűn az is, ha valami eredménytelen próbálkozás. Nem minden magyar bűnös és nem minden cigány sem az. Gyarló az

ember. Többségében jóra törekvő, de bűnös is lehet.

Ezután a hosszú hangulatkeltés után rátérek a történet elmesélésére, ami lakóközösségünknek is gond. Úgy kezdődik a történet, hogy a keverőüzem mellett ott állt egy lakóház. Kicsi is volt, romos is volt, és élt benne egy nem egészen épelméjű ember. Ez az ember félt, és magányos volt. Akik neki vigaszt adtak, cigányok voltak. Ezért azt a családot befogadta. Aztán élt az Arany János utcában egy idős néni (én temettem), ő is emberekre talált a bekéredzkező cigányokban. Aztán az idő elvitte mindkét öreget, a lakók maradtak. Aztán van a Kastély utcában egy lerobbant kicsi ház, tulajdonosa külföldre ment, és ma is ott élt. Ezt a házat önkényesen birtokukba vették a megszorult cigányok. A tulajdonos erről tudomást szerzett, és lakhatási megállapodást kötött. Megállapodtak, ha havonta 10.000Ft-ot a megnevezett ügyvédnél leteszi a vételár fejébe, akkor övéké lesz a ház. A pénzt rendszeresen letették, és még most, 2009-ben is tárgyalás lesz a bíróságon. A pénz eltűnt. Ők még mindig úgy érzik, hogy a sajátjukban lagnak.

Az idő azonban haladt, és dolgozott. Ercsiben az ottani rokonok azt a jó tanácsot kapták a hivatalban, hogy menjenek Pusztaszabolcsra. Ott jó soruk lesz. Ott nincsenek cigányok. Ott nem fogja őket senki sem bántani. Sokan átjöttek, aztán újabb rokonok jöttek. Annyian lettek, hogy ide már bejelentkezni se lehetett. Azon az egy szokványos telken egyhelyiséges épületben 29-en laktak. Kezdték terjeszkedni a telken belül. Előbb egy putri épült, aztán még egy és a harmadik. Az udvar és a kert mégis állandóan rendezetlen, nem termeltek semmit. Az életvitelük elviselhetetlen lett a szomszédoknak, utcabelieknek is. Tele voltak a szomszédok panaszokkal, sokat jártak hozzánk, valamit tennünk kellett!

Az önkormányzati rendeletünkben benne volt a lakástámogatási lehetőség. Asztalra tettem egy javaslatot: „Segítsünk rajtuk, és magunkon is! Adjunk családonként 200.000Ft-ot” Még azt is hozzá tettem, hogy ha településünkön kívül keres ingatlant. Három család vállalt. Elindultak házat nézni. Egy talált Sinatelepen, egy Seregélyes- Szőlőhegyen, a harmadik Zichyben. Személyesen vittem át mind a 3 családfőt a szerződés aláírására. Én lettem az egyik tanú. Aztán megtörtént a bejelentkezés. Aztán leszámoltam nekik az összeget. Elköltöztek. Ekkor elindult ellenem egy megye részéről kezdeményezett vizsgálat. A panaszt a három település tette. Volt azonban, aki megsúgta, hogy baj lehet, mert a megvizsgált helyi rendeletünk csak a helyire vonatzik, a településen kívül vásároltra nem. Ezután azonnal összehívtam a képviselő-testületet. Ismertettem velük a tényállást, és javasoltam, hogy bővítsük ki rendeletünket: „... a kívül is” szavakkal. Így azonban személyem elfogathatatlan lett a három polgármester előtt. Újságok is cikkeztek a szabolcsi kitelepítési módszerről. Még a polgármesteri fórumon is téma lett. Kellemetlen volt.

Emlékeim közé azért teszem ezt a cigány témát, mert abban az időben az a hír járta, hogy a Gubicza hozta ide a cigányokat, és családonként 200 000Ft-ot kapott, mivel befogadta őket. Imádott népem satnya sarjadéka közt volt, aki ezt elhitte.

Újabb izgató lehetőséget kaptam a parlamenti képviselőséggel. A FIDESZ megyei listán felkínálta a 6. helyet. Mellé tette kérését, hogy a 4-es választói kerületben induljak egyénileg is. Bízta bennem. Bízta abban is, hogy félre állíthatom a balról jött jelöltet. A körzet nagy, Sukorótól Előszállásig 24 település. A sok és érdekes történetek közül csak egyet írok le, azért ezt, mert ezt biztos nem felejttem el. Gárdonyba tartottam a jelölő gyűlésre. A terem tele volt a jelölő emberekkel. Megjelentek itt pusztaszabolcsiak is. Persze az ellenzéki véleményűek is. Az 5 tagból álló delegációnk vezetője szót kért. Tudtam hova tartozásukat, olyan is volt közöttük, akit tanítottam. Olyan is, aki valamikor kollegám is volt. Feltették kérdésüket azzal a szándékkal, hogy nekem ártsanak: „Tudják-e a jelenlevők az úttörős dolgaimat? Mert lehet, hogy a vörös úttörőnyakkendőtől vörös a nyakam.” A hozzászóló elmondta, hogy ő tudja, hogy nem. Tudja, mert neki is volt, és azért is tudja, hogy többször volt abban a táborban, amit én szerveztem. Itt jól érezte magát. A másik felszólaló is engem erősített. Az engem felkavaró szituáció ezután következett. A nagygyűlés után hozzám jöttek, és mondták: „Azért beszélünk így, mert azt szerettük volna, hogy ezen a választáson minket erősítsél, és ne gyengítsél!” Nem magyarázom tovább.

A parlamenti választáson kaptam egy újabb nagy gölt, a másodikat. (2:0) Itt helyben azt vártam volna, hogy eredményességeim alapján mellém állnak. Csalódtam. Nem a helyi és kormánypárti, hanem a más községben lakó nem kormánypárti jelöltet választották. A 47%-os eredmény azonban elég volt ahhoz, hogy listáról a parlamentbe kerülhettem. A Fidesz szavát betartotta. Aztán többen megfogalmazták azt is, hogy nincs ám nekem a parlamentben szavazati

jogom. Ők is imádtok népem satnya sarjadékai! Így lettem Pusztaszabolcsról az első parlamenti képviselő. Jó lenne megélnem, hogy ki lesz a második, és mikor.

Amiket emlékiratomban leírtam, azok kemény tények. A tényeket megváltoztatni nem lehet. Tény az is, hogy a 13 év alatt – amíg községvezető voltam – ötször szólítottak fel képviselőtársaim arra, hogy mondjak le. Mindig mondtam, hogy igen, ha nem lesz dolgom. A '98-as helyi választáson már nem indultam. Tehát nem megbuktam, nem leváltottak, hanem önként félreálltam. Ezek a tények tették a nagyközséget várossá 2008-ban. Tény az is, hogy tartalmában, formájában is kiemelkedő volt az avatási ünnepség. Erről részletesen mondtam véleményt, az akkor megjelent Szabolcs Híradóban. Akkor nem tettem szóvá, mert nem akartam ünneprontó lenni. Aztán még érne kellett a gondolatnak. Itt azonban a visszaemlékezésemben felrovm: hiányoltam, hogy senki részére nem került kiadásra a Díszpolgári cím. Itt lett volna az ideje. Aztán nap követett napot, míg összeszedtem számomra a tényeket. A képviselő-testület által megmértem, de könnyűnek találtattam. Annál is inkább, mert sajnos hittem a kecsgető, csalfa vak reménynek. Eltúloztam a névre szóló meghívást, a fogadást, a fenntartott helyre kísérést. Következtetni tudok csak arra, hogy mi történhetett. Szerintem, akik valamikor indultak ellenem, többször is – volt amikor hatan voltunk várományosok a polgármesteri címre – ők biztos némák, ellenszavazók lettek. A jobb oldal pedig hiányos lehetett. Valószínű nem lett meg a szükséges többség. Úgy jártam, mint szépeplékű anyám tyúkjai a baromfiudvarban: amikor piros kukorica került a sárgák közé, akkor a tyúkok csak nézték, nézték, meg nem ették. Nem kellett nekik. Az állás már 3:0. Már nagy a különbség. Ádám unokám frappánsan nyugtatott: „Apóka, semmi baj, hisz nem kapta meg senki.”

Ahogy most gyűjtögetem, keresgélem emlékeimet, aprónak tűnő kis emlékcserépekre találtam, ezeket is összeszedem és megmutatom.

A gőzmozdony

Elképzelésemet szívesen fogadta a MÁV Vezérigazgatósága. Leszállította hozzánk az emlékként kiállított gőzmozdonyt. Az eredeti elképzelés szerint a transzformátor helyére gondoltuk. Azonban a szakvélemény nem helyeselte. Nem kerülhetett a transzformátor közelébe, és gondot jelentett volna a közúton áthúzni. Ezért van ott, ahol van. Kiállítását és karbantartását a vasutas dolgozók végzik. Hirdeti ez a kis mozdony a község eredetét, közös sorsunk összefonódását. Így vált a község jelképévé. Gyakran látok előtte idegeneket fényképezkedni.

A temetői második közkút

Ahogy írtam, egy közkutunk volt már. A lehetőség adta, és a lakosság kényelmét szolgálta volna egy másik is a régi temetői részben. Oda gondoltam egy másikat, ahol a nagy fakereszt állt. Alatta a hozzátartozók nélkül elhunytak hamvait helyeztük el, az embernek kijáró végtisztességgel. A nagy fakereszt ma már nincs ott, áthelyeződött a ravatalozó mellé. Az ide építendő közkifolyó problematikáját a képviselő testület elé vittem. Elutasították azzal az indokkal, hogy nincs rá költségfedezet. Megint kibuggyant belőlem a dacosság. Keményen elhatároztam, hogy saját költségemre, tiszteletem jeléül, és a temetőbe járók kényelméért megépíttetem ezt a kutat. Amikor elkészült, a képviselő-testület mégiscsak befogadta a számlát. Kifizették.

A lélekharang

A gyászszertartások színvonalának emeléséért a fájdalomtól könnyebb megszabadulásért elgondoltam, hogy magas hangú kisharangot állítunk. Szándékomat helyeselte a község valamennyi kisvállalkozója. A harangot újsághirdetésben találtam. A haranglábat pedig oda építettük a ravatalozó mellé. Rajta a tábla évtizedekig hirdette: „Szolgálja adományunk mindenkor a holtak magasztalását, az élők vigasztalását! Mező Imre Mezőgazdasági Szövetkezet” Ezt a lélekharangot aztán ellopta valami lelketlen ember. A Fejér Megyei Hírlapban keseregtem Arany János idézetével: „Apadjon el a szem, amely észrevevé! Száradjon el a kar, amely lefejezé! Irgalmad ó Isten, ne legyen övé!” (Szépeplékű anyám megfedett érte, keresztény ember nem átkozódik!) Igaz akarattal új kisharangot szereltetett az utódom. Azt is ellopták. Amikor pedig épült a szabadtéri ravatalozó, az

állványzatot is lebontották. Helyére állítottak egy új corpust (Jézus a kereszten).

A márványtáblák

Közakarattal helyeztünk el márványtáblát a második világháború hőseink neveivel. A lehetőséget meghirdettük, és megszabtuk a jelentkezés határidejét is. A helyi takarékszövetkezet vállalta a bonyolítást, gyűjtötte a neveket, és beszedte az ötszáz forintokat. A határidőre beadott neveket felvésettem Sárbogárdon a márványtáblára. Aztán mi lehetett az oka? Talán kevés volt az idő, de utána is jöttek hozzátartozók, akik kaptak egy kisebb márványtáblát. Aztán újra meg újra jöttek a hősök neveivel, és kaptak újabb és újabb kistáblákat. Előtte kialakítottunk egy imitált sírkeretet. Itt sohasem hervad el a virág a hősök sírján. Itt tartottuk és tartjuk az ökumenikus halottak napi megemlékezéseket. Hirdesse ez a tábla: Ember volt ő is, ki küzdött a jobbért. Hozzánk hasonlóan szeretett. Arról viszont nem tehetett, hogy fals volt az eszme, amiért elesett!

A Szabolcs Híradó

A rendszerváltozás után jelent meg az első lapszám, 1991 januárjában. A beindulásnál örömmel segítettem. A beköszöntő megírására engem kértek fel. Talán azért is, mert én voltam a község legutolsó tanácselnöke, és lettem a legelső polgármestere. Ezért is nagyon örültem a felkérésnek. A 1991-1998 közötti időszak minden lapszámát ma is őrzöm fekete keménykötésben. Három könyvalakban. Tisztelem és nagybecsülésem jeléül felsorolom a jelenlegi szerkesztőbizottságot: Főszerkesztő: Czöndör Mihályné. A tagok: Bartókné Piller Magdolna, Dombrovszkiné Csombók Nikolett, Dudásné Mester Judit, Horváth Károlyné, Mihalekné Bartók Mária és Szotyori-Nagy Istvánné.

Az emléklakett

A „Pusztaszabolcsért” emléklakettet Szabó Gábor tervezte felkérésemre. A budapesti fiatal szobrásszal hosszan és többször egyeztettük elképzeléseinket. Zsúrizta a Képzőművészeti Vállalat. Leírása: 95 mm átmérőjű kör, főalakja egy terebélyes tölgyfa. Semmi zavaró hajtás, semmi virág. A lombok között a község oroszlános pajzsa. Az alsó harmadon teljes szélességben PUSZTASZABOLCSÉRT felirat. Alatta monogram: SZ.G. Annak idején 50-et készítettem. Kiadásához a képviselő-testület határozata kellett és kell. Örömmel jegyzem meg, hogy a 19.-et 1998-ban a nyugdíjba vonulásomkor én kaptam meg.

Anekdoták Pusztaszabolcsról, korhatár nélkül:

Az első autómmal a „Zsíroskával” történt az eset. Mindenki így hívta, mert arra kereszteltük, amikor megvettem, úgy hogy zsíros kenyérral megkentük szeméit, azaz a lámpáit és tartottunk egy névadó ünnepséget. Azt is tudta mindenki az iskolában, kicsik és nagyok, hogy a Baba nénivel (feleségem) 3 év alatt – amíg vártunk rá az előjegyzéskor- 3 mázsa zsíros kenyeret ettünk meg érte. Szóval a Zsíroska kint állt az emeletes iskola előtt. Gyerekekkel a tanítás után beszélgettünk. Csodáltuk a sárga Wartburg szépségét. Kézzelel senki nem nyúlhatott hozzá. Simogatni csak szemekkel volt szabad. Ekkor szemből kerékpáron száguldozott felénk egy gyerek, és ordította ismételve többször, vigyázzatok, elütöm a Zsíroskát! Tényleg elütötte. Nem tudott megállni. A kormánynak guminélküli szarva 23 cm hosszan felhasította a motorház tetejét. 18 évig volt ez az első autóm, mikor eladtam, a mély karcólásról mindig eszembe jutott valaki. – Ma már komoly, köztisztviselőben álló ember, férj, és édesapa. – Isten éltesse Gyuri!

Mint a mesékben van, élt abban az időben falunkban egy magára maradt idős hölgy. Ő volt a református templom harangozója. Nem is tudtam magamban másképp nevezni, mint a Notredami toronyőr. Töpörödöttségét püpként a hátán hordta, a természet ilyet adott neki. Feje olyan nyomódottnak látszott. Lábai rövidek. Hatalmas fekete kerekű szemüvege volt, külseje állandóan gondozatlan, ruházata az állandó melegítő. Télen magára dobott egy kopott nagykabátot, mely a földig ért. Mindig ugyanabban járt. Amikor hozzánk szokott jönni ügyeivel, a kiskorban lévő Gabi

lányom mindig félt tőle, elbűjt. Más szülők is vele riogatták gyermekeiket. Mellém sodorta a sors, mert akkor én voltam a községi tanács szociális bizottságának azon tagja, aki az öregekkel foglalkozott. Róza is egy ilyen öreg volt. Én lettem neki a ki nem nevezett gyámja, jártam vele orvoshoz, patikába, üzletbe, TÜZÉP-re, Dunaújvárosba és csak az Isten tudja, milyen sok helyre még! Következtesen nem mellettem haladt, hanem egy lépéssel hátrább, apró lábait kapkodva. Mintha csak azt akarta volna elkerülni, hogy ne lehessen az én magasságomat az ő törpeségével összehasonlítani. Többször hallottam a mögöttünk elhangzó megjegyzést, de elengedtem a fülem mellett: „Nézzétek! A Tibi bácsinak új nője van!”

Ahogy már a fő témában kifejtettem, csak küszködve ment a csatornaépítési társulás szervezése. Voltak olyan apostolaim, akik úgy köszöntek be, hogy „ugye nem akarják?” Ezek után hogy merték volna akarni! Aztán volt olyan körzet is, ami nem emiatt volt vesztes. Nem nyugodtam bele, és erős akarattal fordítottam meg a negatív eredményt pozitívvá. Az egyik képviselő a testületi ülésen ekkor felszólított: „a polgármester mondjon le, mert az én körzetemben szegények és nyugdíjasok az emberek. Neki csak azért mondtak igent, mert félték tőle, neki nem akartak nemet mondani! Kényesnek tűnt a téma, válaszbeszédemben kifejtettem, hogy nem mondok le, de próbálja ezt a képviselő-testülettel elérni! Ha a testület lemond, törvényeink szellemében engem is magukkal rántanak. Ekkor új választást kell kiírni. Az első hozzászóló – aki nekem mindig jóakaróm volt, a testületnek is tekintélyes tagja, tapasztaltsága, családi és egyéni élete ki nem volt kezdhető – ő megadta az alaphangot: „A polgármester mindeddig megtette a kötelességét. Most is azt tette, amit a testület, azaz mi elvártunk tőle. Nem mondok le, és kérem, hogy más se tegye ezt. Aztán még az is lehet, hogy évtizedek múlva ő lesz Pusztaszabolcs új Mátyás királya!”

A viccnek szánt anekdoták után elgondolkozom. Valamit még mondanom kell a jelenről! 2004-ben már tavasszal jeleztem a Parlamentben a frakcióvezetőnek, hogy az új választásokon nem indulok. Elbeszélgetésre magához hívott a többi megyei képviselőtársaimmal. Kérdezte: „Miért nem?” a Válasz a tőlem megszokott alapossággal hangzott el: „Mondom neked Janó! Olyan sok tehetséges, jól képzett, igazszándékú fiatal ismertem meg, akik méltók e helyre! Úgy illik, hogy átadjam helyem. Azonban van még más indokom is. Már zörög a gépezet, már nem úgy kering a hűtővíz, ahogy kellene.

A következő okom pedig az, hogy családom sem akarja.” – „Mit fogsz otthon csinálni, te, aki örökmozgó voltál?” József Attila verse jutott eszembe, azzal válaszoltam:

„Kertész leszek,/ fát nevelek,/ kelő nappal én is kelek,/nem törődök semmi mással,/ csak a beoltott virággal.”

Összegzem: Úgy gondolom, hogy tudásomból, akaratomból és emberségemből ennyi telt. A Kedves Olvasó pedig döntsön! Adjon választ az előszóban feltett eldöntendő kérdésemre:

- Igen, vagy nem?

Itt lakom 50 éve, itt élek 72 évesen!

Zárszó:

Ötven éve hordom munkanaplómban a következő idézetet, amit most előveszek, és ide írom a zárszóba. Legyen ez továbbra is utat mutató. Most tovább adom azzal a nem titkolt reménnyel, hogy akad valaki, aki nyelve alá teszi, és átmenti újabb ötven évre a XIII. században élt kasmíri, klasszikus pap költő, Shati Kantha szavait. Legyen ez egyúttal az én üzenetem is:

Az igaz út

Ha mindig a járt utat követed,
ha magadba is néz tekinteted,
ha dolgos kézzel teszed, amit kell,
ha a jó ösvényt sosem hagyod el,
ha szavad gyémántja mindig a tett,
értelmes és teljes lesz életed!

Most pedig becsukom személyiségem tágra tárt, nagy ablakszárnyait. Teszem ezt óvatosan,

hogy a kiszáradt keretből az üvegek ki ne hulljanak. Aztán dacosan összerántom a függönyöket, hogy a fény már ne jöjjön. Ezután lassan csendesen leeresztem a redőnyt. Hang be ne jöjjön. Leülök a kemény székre, és a magam csöndességében eltűnődöm. A játéknak vége, a sípszó elhangzott. Mi lett az eredmény? Években 72:50 gólban kifejezve 3:0. Értékelek. Én nyertem itt 50 évet. A település pedig elnyerte a városi címet.

Utóirat:

Ezt a személyes lélegzetvételi visszaemlékezést csak azért írtam meg, mert a hozzám közelálló emberek és a családom tagjai már nagyon régen noszogattak.

Ezt a memoárt E-mail-en átküldöm Csányi Kálmán igazgatónak, aki a Pusztaszabolcsi Hagyományörző és Hagyományteremtő Alapítvány elnöke.

Valamint elküldöm Czöndör Mihályné tanárnőnek, a pusztaszabolcsi Szabolcs Híradó főszerkesztőjének.

Készült:

Pusztaszabolcson,
az Úr 2009-es esztendejének
február havában.

Készítette:

Gubicza Tibor
címzetes polgármester